

KOHALIKU OMAVALITSUSE KORRALDUSE SEADUSE MUUTMISE SEADUS

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadust (RT I 1993, 37, 558; 2010, 19, 101) täiendatakse paragrahviga 63¹ järgmises sõnastuses:

„§ 63¹ Erisused kohaliku omavalitsuse üksuste poolt moodustatud mittetulundusühingu juhtimisel

(1) Kui kohaliku omavalitsuse üksused asutavad koostöö korraldamiseks mittetulundusühingu, mille liikmeks võivad vastavalt põhikirjale olla ainult kohaliku omavalitsuse üksused, siis võib sellise mittetulundusühingu põhikirjas ette näha liikme elanike arvust tingitud erisused üldkoosolekul esindatuse ja hääleõiguse määramisel võrreldes mittetulundusühingute seaduses sätestatuga.

(2) Mittetulundusühingute seaduses sätestatud liikmete häälteenamust käsitletakse sellisel juhul liikmete esindajate häälteenamusena.“

Tallinn „.....” 2011.a

Algataja:

„.....“ 2011.a

Seletuskiri

KOHALIKU OMAVALITSUSE KORRALDUSE SEADUSE MUUTMISE SEADUSE

eelnõu juurde

Sissejuhatus ja eelnõu eesmärk

Käesolev seaduseelnõu on koostatud lähtudes Harjumaa Omavalitsuste Liidu poolt tellitud ja Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismidest rahastatud regionaalarengu projekti „Pealinnaregiooni omavalitsusüksuste koostöö ja haldusvõimekuse tõstmine“ käigus tehtud analüüsi tulemusest.

Eelnimetatud regionaalarengu projekti eesmärgiks oli tõsta Tallinna ja tema naabervaldade (Pealinnaregiooni) haldusvõimekust ja jätkusuutlikkust eelkõige läbi avalike teenuste arendamise ning piirkonna arengulahenduste väljatöötamise. Samuti suurendada Pealinnaregiooni koostööd regionaalsel tasandil ja parendada piirkonna majanduskeskkonda ja ettevõtluse jätkusuutlikkust.

Eelnimetatud eesmärkide saavutamiseks seati ülesanneteks:

- Kokku leppida Pealinnaregiooni ühiste avalike teenuste loetelu.
- Kasvatada omavalitsuste teadlikkust ühiselt teenuste osutamise efektiivsusest.
- Teostada Kopenhaageni, Oslo ja Helsingi pealinnaregioonide koostöö kogemuste uuring ja analüüs sellest, mis oleks Pealinnaregioonile kasulik sealt üle võtta.
- Töötada välja ühtsed kvaliteedistandardid kokkulepitud avalike teenuste osutamisel.
- Teostada eksperthinnang ühiste teenuste osutamise juhtimismudeli ja ühiste teenuste osutamise õigusliku raamistiku kohta ning ette valmistada omavalitsuste tasandil seadusandlikud aktid teenuste delegeerimiseks ning osutamiseks (tellimiseks). Koostada Pealinnaregiooni koostööregulatsioon.
- Teostada eksperthinnang ühiste teenuste finantseerimismudeli kohta ja teha ettepanekud selle rakendamiseks.
- Ette valmistada vajalikud seadusmuudatusettepanekud riiklikul tasandil.

Projekti dokumentatsioon sh läbiviidud analüüsid on kättesaadavad projekti koduleheküljel

<http://43939.edicypages.com/dokumentatsioon>

Projekti raames Tallinna Tehnikaülikooli poolt läbi viidud õigusliku ja organisatsioonilise analüüsi käigus tehti järgmine järeldus:

Mittetulundusühingute seadus (edaspidi MTÜS) ei võimalda alati arvestada kohaliku omavalitsuse üksuse eripära st eeskätt siis kui koostööd tegevad vallad-linnad on väga erineva suurusega või peavad koostöösse rahaliselt panustama. (nt on igal liikmel (liikme esindajal) MTÜ üldkoosolekul üks hääl)

Probleemi ilmestamiseks olgu siinkohal toodud Tallinna pealinnapiirkonna linnade ja valdade elanike arvud:

Pealinnapiirkonna valdade ja linnade rahvastik 01.01. 2010

	Rahvastik 01.01.2010	%
Tallinn	406 657	81,76
Maardu	16 507	3,32
Saue linn	6 068	1,22
Harku vald	11 727	2,36
Jõelähtme vald	5 937	1,19
Kiili vald	4 310	0,87
Rae vald	12 041	2,42
Saku vald	8 865	1,78
Saue vald	9 079	1,83
Viimsi vald	16 203	3,26
	497 394	100,00

Allikas: rahvastikuregister

Märkus: ligikaudu sama proportsioon iseloomustab ka pealinnapiirkonna linnade ja valdade eelarvemahtusid

Kui pealinnapiirkonna kohaliku omavalitsuse üksused moodustavad kohaliku omavalitsuse ülesannete paremaks täitmiseks ja avalike teenuste tagamiseks mittetulundusühingu (näiteks Jäätmeseaduse § 66 lg 1¹ ja § 67 lg 2 alusel), siis oleks selle MTÜ üldkoosolekul kõigil liikmetel võrdselt häält. Arvestades aga Tallinna elanike arvu ja eelarve mahtu (mõlemad ca 80 %) on ilmne, et Tallinnal puudub huvi sellises MTÜs osalemiseks. Vaja on juhtimismudelil saavutada nii suurima partneri Tallinna (kus elab üle poole elanikest) kui väiksemate partnerite tasakaalustatud esindatus. Sama olukord on ka teiste Eesti maakonnakeskuste ja nende tagamaa korral (nt Tartu, Pärnu, Kuressaare, Viljandi, Rakvere jne)

Samas tuleb rõhutada, et üleriigiliste ja maakondlike omavalitsusliitude juhtimiskorralduses on käesolevas eelnõus sätestatud võimalused juba täna kasutusel. Vastavalt Kohaliku omavalitsuse liitude seadusele (KOLS) võib maakondlike liitude juhtimismudeli ülesehitamisel ette näha erisusi mittetulundusühingute seadusega (KOLS § 5 lg p 1, § 7), kuid seadus käsitleb kitsalt üksnes maakondlike liitude ja üleriigiliste liitude juhtimismudelit. Seega ei ole tegemist täiesti uue ja ainulaadse regulatsiooniga.

Antud eelnõuga antakse kohaliku omavalitsuse üksuste poolt moodustatud mittetulundusühingutele, mille liikmeks saavad olla ainult kohaliku omavalitsuse üksused, võimalus oma juhtimiskorralduses (üldkoosolekul ja teises juhtorganites liikmete esindatuse ja hääleõiguse määramisel) lähtuda mittetulundusühingu liikmeks oleva kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arvust või hääleõiguslike elanike arvust. (kuidas koostöö korraldamisel kokku lepita)

Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Vastavalt Mittetulundusühingute seaduse põhimõtetele on MTÜ liikmed võrdsed. Liikmete esindamine on lubatud (§ 21 lg 5), kuid säilib põhimõte- üks esindaja-üks hääl.

Eelnõuga lisatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele § 63¹, mille alusel võivad need mittetulundusühingud, mille liikmeteks saavad olla ainult kohaliku omavalitsuse üksused, oma juhtimiskorralduses (üldkoosolekul ja teises juhtorganites liikmete esindatuse ja hääleõiguse määramisel) lähtuda mittetulundusühingu liikmeks oleva valla või linna elanike arvust.

Sellisel juhul käsitletakse mittetulundusühingute seaduses sätestatud liikmete häälteenamust liikmete esindajate häälteenamuseks.

Näiteks varem näiteks toodud Tallinna pealinnapiirkonna puhul võiks kasutada mudelit, kus MTÜ üldkoosolekul esindab Tallinna linna 9 esindajat ja ülejäänud kohaliku omavalitsuse üksusi igast 1 esindaja (mis teeb ka kokku 9 esindajat).

Eelnõu terminoloogia

Eelnõu ei sisalda uusi, vähetuntud ega võõrkeelseid termineid.

Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusega.

Seaduse mõju

Seaduse vastuvõtmine loob eeldused kohaliku omavalitsuse üksuste koostöö edasiseks arendamiseks.

Seaduse rakendamisega seotud kulutused ja seadusest oodatavad tulud

Eelnõu rakendamisega ei kaasne riigile täiendavaid lisakulusid, ega teki lisatulusid. Samuti ei kaasne eelnõu vastuvõtmisega täiendavaid rahalisi kohustusi kohaliku omavalitsuse üksustele. Pigem tuleb esile tuua võimalikud positiivsed mõjud, mis tulenevad uue koostöömudeli rakendamisel ja ühiste avalike teenuste tagamisel.

Volitusnormide ja rakendusaktide vajadus

Eelnõu ei nõua rakendusakte.

Seaduse jõustumine

Seadus jõustub üldises korras.

Koostas:

Tallinna Tehnikaülikool

Prof Sulev Mäeltsemees

PhD Mikk Lõhmus

„.....“ 2011